



Záznam

ze zasedání 154. Plenární schůze Rady hospodářské a sociální dohody ČR,
konané dne 12. října 2020 prostřednictvím videokonference

Program:

1. **Materiály k projednání**
 - 1.1 **Příprava návrhu státního rozpočtu na rok 2021**
 - 1.2 **Nový stavební zákon**
 - 1.3 **Sociální opatření v souvislosti s útlumem těžby uhlí (v návaznosti na výstupy z jednání Uhelné komise)**
Akční plán Programu RE:START – projednávání přesunuto na příští plenární schůzi
 - 1.4 **Vládní návrh dohody Rady hospodářské a sociální dohody ČR ve smyslu § 320a zákona č. 262/2006 Sb., zákoník práce, ve znění pozdějších předpisů, pro rok 2021**
 - 1.5 **Valorizace zvláštního příplatku a příplatku za práci ve ztíženém pracovním prostředí – projednávání přesunuto na příští plenární schůzi**
2. **Různé**

Průběh jednání

Jednání zahájil a řídil předseda vlády a předseda RHSD ČR Ing. Andrej Babiš (dále jen „předsedající“), který v úvodu přivítal účastníky a stručně představil program jednání s tím, že v první části zasedání navrhl prodiskutovat návrhy opatření, jež by měla být zavedena za účelem zvládnutí epidemie koronaviru. Zvažována je například možnost uzavření prvního stupně základních škol a další omezení shromažďování osob včetně provozu restaurací.

Prezident SP ČR Ing. Jaroslav Hanák upozornil, že případné uzavření prvního stupně základních škol by přineslo velké ekonomické dopady spojené s absencí zaměstnanců. Rovněž je nezbytné specifikovat, zda přijímaná opatření budou zavedena jen na dva týdny, nebo až do skončení nouzového stavu. Nezbytným předpokladem přijetí omezujících opatření jsou též účinná kompenzační opatření ze strany státu. Doporučil také zvážit zavedení povinnosti nosit roušky i mimo uzavřené prostory.

Rovněž prezident KZPS ČR Jan Wiesner podpořil přijetí odpovídajících kompenzačních opatření, a to zejména ve vztahu k malým a středním podnikům. Z programu dnešní plenární schůze navrhl vyřadit bod týkající se programu RE:START vzhledem k zítřejší konferenci pořádané ministryní pro místní rozvoj k tomuto tématu a tento bod projednat až v návaznosti na výsledky této konference. Na jednom z příštích zasedání by také měl být projednán Národní plán obnovy.

Předseda ČMKOS Josef Středula zdůraznil, že při diskusi o navrhovaných opatřeních je třeba mít na zřeteli, že nejdůležitějším ukazatelem by mělo zůstat zdraví obyvatel i za cenu větších dopadů na ekonomiku. Přitom však musí být v maximální míře chráněna kritická infrastruktura státu. Klíčová je podpora přijímaným vládním opatřeními a jejich úplné dodržování ze strany obyvatel. V otázce uzavření prvního stupně základních škol není na straně odborů jednotný názor, nicméně uzavření lze podpořit, pokud to bude mít praktický význam na základě dostupných dat. V rámci opatření na úrovni státního rozpočtu doporučil zrušit ta, jež mají rozpočtový dopad a přitom nejsou investičního charakteru (zrušení superhrubé mzdy, zpětné uplatnění daňové ztráty apod.) V rámci ochrany zdraví na pracovišti navrhl stanovení roušek jako osobních ochranných pracovních prostředků v kombinaci s bezpečnostními přestávkami u náročnějších profesí.

Předseda ASO Bohumír Dufek podpořil vzhledem k prioritní ochraně veřejného zdraví přijetí radikálních opatření, včetně uzavření prvního stupně základních škol (s tím, že v týdnu od 26. října 2020 budou vyhlášeny týdenní prázdniny), směřování kompenzací pouze do výrobních podniků nebo povinnou evidenci hostů restauračních zařízení.

Prezident HK ČR Ing. Vladimír Dlouhý, CSc. doporučil i přes zřejmý ekonomický dopad provést uzavření prvního stupně základních škol za předpokladu, že to bude nezbytné

z epidemiologického hlediska. Omezení provozu restaurací by mělo být dostatečné v současném rozsahu, zavřené by však měly zůstat všechny bary a kluby. Celkově se vyslovil pro tvrdší opatření platná v krátkodobém časovém horizontu s tím, že musejí být stručně a jasně formulována a komunikována směrem k veřejnosti.

Předsedkyně Odborového svazu zdravotnictví a sociální péče ČR Bc. Dagmar Žitníková podpořila navrhovaná opatření směřující k omezení pohybu obyvatel i uzavření prvního stupně základních škol, přičemž všechna opatření by měla být realizována s okamžitou účinností, aby se předešlo problémům se shromažďováním většího počtu lidí, jak se stalo o uplynulém víkendu.

Viceprezident SP ČR Mgr. Jan Rafaj, MBA doporučil ještě zvážit přístup k prvnímu stupni základních škol, a to zejména vzhledem k ekonomickým dopadům takového kroku a nepřítomnosti zaměstnanců na pracovištích. Tento krok by byl proti smyslu protiepidemických opatření zejména v kombinaci s ponecháním restauračních zařízení otevřených, byť v omezeném režimu.

Viceprezident KZPS ČR Ing. Martin Pýcha navrhl řešit omezení školní docházky stanovením prázdnin se současným zkrácením letních prázdnin v příštím roce.

Předsedající upozornil, že v takovém případě by nebylo možno dotčeným rodičům vyplácet ošetrovné.

Předseda ČMKOS Josef Středula v této souvislosti požádal vládu, aby otázce ošetrovného věnovala zvláštní pozornost, a to i pokud jde o jeho výši, neboť se jedná o nezaviněné snížení příjmu zaměstnance spojené i se snížením jeho kupní síly, což by bylo v rozporu se snahou vlády o její zachování.

Předsedající upřesnil, že vláda počítá s ošetrovným ve standardní výši 60 % mzdy.

Viceprezident KZPS ČR JUDr. Rostislav Dvořák zdůraznil, že jednotlivá opatření by měla být přijímána na základě doporučení odborníků s podklady v konkrétních datech. To platí i o případném uzavření prvního stupně základních škol, pokud je pro tento krok epidemiologický důvod, pak je třeba jej podpořit.

Ministr zdravotnictví prof. MUDr. Roman Prymula, CSc., Ph.D. upozornil na kritický rozměr současné situace, kdy se ČR rychle blíží naplnění kapacity zdravotního systému. Zvyšující se počty nakažených se jen s mírným časovým odstupem projeví v počtu hospitalizovaných a v počtu hospitalizovaných ve vážném stavu vyžadujících umělou plicní ventilaci. Snahou vlády je přijímat opatření bezodkladně tak, aby se jejich efekt projevil co možná nejdříve. Všechna přijímaná opatření jsou přitom zbytečná, pokud nebudou dodržována. První stupeň základních škol se v současnosti jeví jako nejcitlivější skupina, přičemž z epidemiologického hlediska by mělo dojít k jeho uzavření. Dle návrhu Ministerstva zdravotnictví by měla uzávěra trvat od 14. října do 1. listopadu 2020, tedy 8 pracovních dní spolu s prázdninami v týdnu od 26. října 2020, s tím, že hejtmanům by byla dána pravomoc vyčlenit některé školy, které by byly k dispozici pro děti zaměstnanců kritické infrastruktury. Mateřských škol by se toto opatření netýkalo. Navrhuje se rovněž zavedení nošení roušek na zastávkách hromadné dopravy, s celkovým zavedením povinnosti nosit roušky ve všech venkovních prostorách se prozatím nepočítá.

Předseda ASO Bohumír Dufek navrhl hromadné zavedení škol v přírodě. Toto opatření by zamezilo kontaktu mezi dětmi a dospělými a tím i šíření koronaviru v rodinách, podpořilo by také ekonomiku hotelů. Systém postupu v takovém případě je připraven diskutovat s ministrem zdravotnictví.

Předsedající uzavřel diskusi s tím, že i o tomto opatření je možno diskutovat, pravděpodobně však až po skončení aktuálně navrhovaných opatření.

Z á v ě r:

Plenární schůze Rady hospodářské a sociální dohody ČR zdůrazňuje, že při posuzování omezujících opatření je klíčové hledisko zdravotní a epidemiologické.

Sociální partneři většinou podporují navrhovaná opatření včetně uzavření prvního stupně základních škol, pokud bude toto opatření doporučeno ze strany odborníků na základě dostupných dat.

Sociální partneři vyzývají vládu k prodloužení programů Antivirus a Covid a přijetí dalších kompenzačních opatření pro sektory dotčené omezujícími opatřeními.

Bod 1.1 Příprava návrhu státního rozpočtu na rok 2021

Místopředsedkyně vlády a ministryně financí JUDr. Alena Schillerová, Ph.D. představila základní parametry návrhu státního rozpočtu na příští rok a makroekonomický rámec. Dle makroekonomické predikce lze očekávat v roce 2021 oživení ekonomické aktivity a s tím související meziroční růst hrubého domácího produktu o 3,9 %, což však stále nepovede k dosažení úrovně roku 2019. Rozpočet je sestaven s příjmy ve výši 1.486,8 mld. Kč a výdaji 1.806,8 mld. Kč, plánovaný deficit tak činí 320 mld. Kč a odpovídá povolenému zákonnému rámci.

Prezident SP ČR Ing. Jaroslav Hanák úvodem upozornil, že návrh rozpočtu by měl počítat s možným opětovným zhoršením situace a vytvořit dostatečné rezervy pro případná další mimořádná opatření. Zároveň varoval před politickým rozhodováním nesouvisejícím s krizí před parlamentními volbami v příštím roce. V tomto kontextu je možné ještě zvážit zrušení superhrubé mzdy, klíčové je ale udržení investičních výdajů. Zvýšení výdajů na výstavbu dopravní infrastruktury je pozitivním prvkem předloženého návrhu, zapomínat se nesmí ani na výdaje na výzkum, vývoj a inovace. Pozitivní je rovněž dodržení slibu vlády zvýšit platy v regionálním školství. Vzhledem k aktuální složité situaci a nemožnosti jasných predikcí dalšího vývoje je v tuto chvíli klíčové schválení návrhu státního rozpočtu ve snaze vyhnout se rozpočtovému provizoriu, jež by situaci mohlo výrazně zkomplikovat.

Prezident KZPS ČR Jan Wiesner ocenil především posílení výdajů na investice v dopravní infrastrukturu, upozornil však na prudce rostoucí objem mandatorních výdajů. V rozpočtu v navržené podobě není dostatečný prostor pro řešení možných neočekávaných situací, rozpočet v tomto ohledu nevytváří dostatečné rezervy.

Viceprezident KZPS ČR Ing. Martin Pýcha požádal o udržení objemu investic směřujících do sektoru zemědělství alespoň na úrovni navýšeného rozpočtu letošního roku s cílem pokračovat v odstraňování následků kůrovcové kalamity, v projektech proti následkům sucha a k zadržování vody v krajině a v dalších problematických oblastech. Bohužel návrh v předložené podobě potřebné investice nezmiňuje a je nezbytné jej navýšit o 15 mld. Kč.

Rovněž předseda ČMKOS Josef Středula upozornil, že návrh státního rozpočtu nepočítá s pokračováním mimořádných opatření v souvislosti s epidemií, zvýšenou nemocností obyvatel, pomocí postiženým firmám, zvýšením nezaměstnanosti, náklady na ošetřovné, atd. Nereflektuje také již oznámená opatření, například avizované zrušení superhrubé mzdy. Finanční prostředky by měly směřovat na zachování ekonomické aktivity a kupní síly obyvatel, podporu kritické infrastruktury prodloužení programů Antivirus a Covid, pomoc živnostníkům a malým a středním podnikům, důchodcům a samoživitelům. Zapomínat se nesmí ani na digitalizaci a kybernetickou bezpečnost. Mělo by dojít i k posílení finančních prostředků pro vysoké školství z 1 na 2,5 mld. Kč. Kriticky se vyslovil k možnosti zpětného uplatnění daňové ztráty a nedostatečným opatřením proti vyvádění dividend, takto sestavený rozpočet podporuje politiku levné práce. Všechna opatření, jež nesměřují k podpoře a rozvoji investic, včetně investic do lidského kapitálu, by nyní neměla být přijímána. Požádal rovněž o jednání o zvýšení platů v rozpočtové sféře a minimální mzdy v příštím roce.

Předsedkyně Odborového svazu zdravotnictví a sociální péče ČR Bc. Dagmar Žitníková zmínila především oblast sociálních služeb, respektive skutečnost, že návrh rozpočtu neobsahuje prostředky na pokračování transformace psychiatrické péče. Ocenila navýšení plateb za pojištění, u nichž je plátcem pojistného na zdravotní pojištění stát a příslib navýšení platů v sociálních službách, upozornila však na chybějící prostředky ve výši 260 mil. Kč na rozvoj hygienické služby.

Předseda ASO Bohumír Dufek zdůraznil, že navržená výše schodku státního rozpočtu nepředstavuje zásadní problém, a to i ve srovnání s okolními zeměmi, pokud zůstanou zachovány výdaje směřující na investice a na podporu ekonomiky. I proto zásadně podporuje zrušení superhrubé mzdy tak, aby došlo ke zrovnoprávnění daňové zátěže zaměstnanců a osob samostatně výdělečně činných. Důležité je také zamezení vyvádění dividend z ČR, respektive přijetí takových opatření, aby vyváděné prostředky byly dále investovány v ČR. V oblasti zemědělství by měl rozpočet obsahovat rezervy pro případné kalamity, v oblasti školství by měly být vyčleněny prostředky na digitalizaci a vybavení škol výpočetní technikou. Závěrem navrhl pro

účely čerpání investičních prostředků z Fondu obnovy schválení investic do konkrétních projektů formou zákona.

Prezident HK ČR Ing. Vladimír Dlouhý, CSc. připomněl nutnost navržený deficit státního rozpočtu dobře obhájit včetně prezentování plánusnižování deficitu v příštích letech. Upozornil rovněž na narůstající deficit důchodového účtu a na skutečnost, že platy ve veřejném sektoru jsou dlouhodobě vyšší, než mzdy v sektoru soukromém. Návrh rozpočtu v předložené podobě nezohledňuje efekty avizovaného zrušení superhrubé mzdy.

Ředitel sekce hospodářské politiky SP ČR Ing. Bohuslav Čížek, Ph.D., MBA požádal o schválení zrychlených odpisů a upozornil na přínosy zpětného uplatnění daňové ztráty. Návrh rozpočtu neobsahuje kompenzace nepřímých nákladů, ačkoliv jde o již schválenou legislativu.

Viceprezident SP ČR Mgr. Jan Rafaj, MBA uvedl, že zaměstnavatelé považují za klíčovou debatu o mzdách v příštím roce, bez znalosti konkrétních návrhů ze strany vlády však nelze tuto debatu vést.

Předseda ČMKOS Josef Středula připomněl, že deficit důchodového systému je způsoben i úpravami plateb sociálního pojištění v prvním pololetí letošního roku a nelze jej tedy nyní používat jako argument pro diskusi o státním rozpočtu. Pokud jde o diskusi o zrušení superhrubé mzdy, ČMKOS byla vždy proti existenci tohoto institutu. Nyní je však zapotřebí pečlivě zvážit její zrušení s ohledem na aktuální situaci a obrovské rozpočtové dopady takového kroku.

Předsedající zdůraznil, že vláda se rozhodla zrušit superhrubou mzdu s cílem snížení daně z příjmu pro všechny zaměstnance na 15 % (do čtyřnásobku průměrné mzdy). Toto snížení bude platné v letech 2021 a 2022 s tím, že poté bude daňová zátěž znovu nastavena. Proto se v příštím roce nepočítá s růstem prostředků na platy v rozpočtové sféře s výjimkou platů v regionálním školství. Díky zrušení superhrubé mzdy však dojde k růstu všech platů i mezd a spolu se zvýšením důchodů tak dojde ke zvýšení kupní síly obyvatel. Otázka zvýšení minimální mzdy je v první řadě na dohodě mezi zaměstnavateli a odbory, vláda bude takovou dohodu respektovat. K diskusím o transferech dividend z ČR do zahraničí připomněl platnou evropskou legislativu, kdy podle příslušné směrnice není možné takové transfery na úrovni členského státu zdanit. Pokud jde o výši deficitu, ČR bude nadále patřit mezi země s nejnižším zadlužením v rámci EU.

Místopředseda vlády, ministr průmyslu a obchodu a ministr dopravy doc. Ing. Karel Havlíček, Ph.D. MBA poděkoval Ministerstvu financí za navýšení výdajů Státního fondu dopravní infrastruktury na 129 mld. Kč, což pomůže udržet zaměstnanost ve stavebnictví.

Místopředsedkyně vlády a ministryně financí JUDr. Alena Schillerová, Ph.D. reagovala na vznesené podněty a vyjádřila se konkrétněji k některým uplatněným připomínkám. Výše prostředků na investice je v návrhu státního rozpočtu na rok 2021 na historicky nejvyšší úrovni. Návrh rozpočtu obsahuje i dostatečné rezervy, jež jsou kromě kapitoly vládní rozpočtové rezervy i v rámci nespotebovaných nároků jednotlivých rozpočtových kapitol. Možnost zpětného uplatnění daňové ztráty nebude rušena, jedná se o již schválené krátkodobé opatření. Dopady zrušení superhrubé mzdy jakož i celý daňový balíček nejsou součástí návrhu rozpočtu, protože rozpočet je třeba sestavovat na základě platné legislativy, tato opatření však budou znamenat zvýšení čistých příjmů všech zaměstnanců. Celkové dopady daňového balíčku lze vyčíslit na 63 mld. Kč.

Prezident SP ČR Ing. Jaroslav Hanák uvedl, že bude-li schváleno zrušení superhrubé mzdy, není třeba diskutovat o zvyšování mezd v příštím roce včetně minimální mzdy.

Předseda ČMKOS Josef Středula opakovaně upozornil na obrovský výpadek na příjmové straně státního rozpočtu a hrozící rozvrat veřejných financí v případě schválení zrušení superhrubé mzdy v takové podobě, jak je navrženo.

Předseda ASO Bohumír Dufek rekapituloval, že ASO podporuje daň z příjmu fyzických osob ve výši 15 % a navrhuje zvýšení minimální mzdy pro rok 2021 na 16.000 Kč.

Ministryně práce a sociálních věcí Dipl.-Pol. Jana Maláčová, MSc. požádala sociální partnery o dohodu ve věci minimální mzdy pro příští rok, v případě nedosažení dohody rozhodne o její výši vláda. Upozornila zároveň na omezený dopad zrušení superhrubé mzdy na nízkopříjmové skupiny obyvatel, což představuje jeden z argumentů pro zvýšení minimální mzdy v příštím roce.

Prezident KZPS ČR Jan Wiesner zdůraznil, že KZPS ČR je zásadně proti jednání o navýšení minimální mzdy a celkově zvyšování mezd pro příští rok vzhledem k tomu, že v současné době není možné zhodnotit celkový dopad krize na zaměstnavatele a jejich ekonomickou situaci. V rámci kolektivního vyjednávání lze o zvyšování mezd jednat jen tam, kde to situace dovolí.

Předseda ČMKOS Josef Středula upozornil, že k dohodě o výši minimální mzdy historicky nikdy nedošlo, nelze tedy očekávat dohodu ani v letošním roce. Vzhledem k tomu, že minimální mzda v ČR je stále nejnižší v regionu, navrhuje ČMKOS její zvýšení na 16.000 Kč.

Prezident SP ČR Ing. Jaroslav Hanák zopakoval stanovisko SP ČR, že při současném zrušení superhrubé mzdy v navržené podobě není důvod k jednání o zvýšení minimální mzdy.

Viceprezident KZPS ČR JUDr. Rostislav Dvořák připomněl trvalý požadavek zaměstnavatelů na stanovení automatického valorizačního mechanismu minimální mzdy, čímž by se předešlo každoročním diskusím o této otázce.

Předsedající konstatoval, že sociální partneři nedosáhli shody ohledně výše minimální mzdy a o její výši pro rok 2021 bude tedy jednat vláda.

Z á v ě r:

Plenární schůze Rady hospodářské a sociální dohody ČR bere na vědomí předložený materiál.

Sociální partneři vyzývají vládu, aby:

- návrh státního rozpočtu na rok 2021 obsahoval i možné krizové scénáře pro případ mimořádných ekonomických opatření;
- investiční výdaje a výdaje na zachování ekonomické aktivity nebyly v žádném případě omezovány.

Plenární schůze Rady hospodářské a sociální dohody ČR konstatuje, že sociální partneři nedosáhli dohody o výši minimální mzdy pro rok 2021 a její výši tak stanoví vláda.

Strana zaměstnavatelů navrhuje ponechat minimální mzdu v nezměněné výši.

Strana odborů navrhuje růst minimální mzdy od 1. ledna 2021 na 16.000 Kč.

Bod 1.2 Nový stavební zákon

Ministryně pro místní rozvoj Ing. Klára Dostálová konstatovala, že nový stavební zákon jde cestou zrychlení a zefektivnění stavebního řízení. Diskuse je vedena především o institucionálním zajištění a oddělení stavební správy od obecních úřadů a bude pokračovat i v rámci projednávání v Poslanecké sněmovně Parlamentu ČR, kde je první čtení návrhu plánováno na 20. října 2020.

Prezident SP ČR Ing. Jaroslav Hanák a viceprezident KZPS ČR Ing. Jiří Nouza potvrdili souhlas s předloženým návrhem ve znění komplexního pozměňovacího návrhu předloženého Ministerstvem pro místní rozvoj.

Z á v ě r:

Plenární schůze Rady hospodářské a sociální dohody ČR bere na vědomí předložený materiál s tím, že na příští plenární schůzi bude podána informace o komplexním pozměňovacím návrhu a stavu projednávání nového stavebního zákona v Poslanecké sněmovně Parlamentu ČR.

Bod 1.4 Vládní návrh dohody Rady hospodářské a sociální dohody ČR ve smyslu § 320a zákona č. 262/2006 Sb., zákoník práce, ve znění pozdějších předpisů, pro rok 2021

Z á v ě r:

Plenární schůze Rady hospodářské a sociální dohody ČR schvaluje předložený návrh dohody.

Bod 2 **Různé**

Předseda ČMKOS Josef Středula požádal jménem odborů i zaměstnavatelů o posun termínu pro přípravu Národního plánu obnovy tak, aby se sociální partneři mohli do přípravy zapojit. Tento požadavek byl rovněž vznesen na jednání k této problematice na Ministerstvu průmyslu a obchodu.

Předsedající upřesnil, že Národní plán obnovy je aktuálně zatím ve verzi pracovního návrhu a předmětem jednání na schůzi vlády je z důvodu zajištění pracovních konzultací s předsedkyní Evropské komise. Materiál prozatím nebude projednáván Radou EU.

Vzhledem k projednání všech bodů programu 154. Plenární schůze Rady hospodářské a sociální dohody ČR poděkoval předsedající účastníkům Plenární schůze a její jednání ukončil.

Zpracoval:
Mgr. David Kadečka
výkonný sekretář
RHSD ČR